

PREMIER: EXKLUZÍV

Hírhozó állatok
a szellemvilág
mezsgyéjéről

NAGY ÁGNES MITIKUS SZOBRAI

SZÖVEG: SZERÉNYI GÁBOR – FOTÓ: LÁBADY ISTVÁN

A közhelygyűjteményem szerint – és sok-sok tapasztalatom alapján – a szobrászok kevés beszédűek. Hallgatók. Okos, szellemes, lényegre törő újságírói kérdésekre olyanokat dűnnyögnek, hogy: „ühüm”. Meg azt: „meglehet”. Esetleg: „talán”. Kicsit hosszabban: „hát erre igazából még nem is gondoltam”.

Harapófogóval (pedig ez az ő eszközü) kell kihúzni belőlük a szót. Méretes kezük akár a kohászoké, akik szabadidejükben szántanak-vetnek a mezőn. Mackósan merengenek, kétségbeejtő elnagyoltsággal rajzolnak (a finom műfajú grafikus kollégák mentegetik őket: „szobrászok, nekik nem fontos!”). És általában szinte csak fiúk ők.

Ehhez képest a rádióstúdióba belépő Nagy Ágnes az eddigi sztereotípiáknak pont az ellenkezője. Impulzív,

csupa derű, úgy mesél, áradó kedvvel, hogy az újság nyomdájában kellene időznünk, hogy megspóroljuk a szerkesztő lektori munkáját. Tiszteletudóan nézem a kezét: kecses, finom, anyai gyengédséget, női kedvességet sugall. Holott igazi, kétkezi szobrász. És a szobrok, amik e csinos kezek munkája nyomán világra jönnek, nem kis makettek.

„Ezek nem állatok” – hirdeti legutóbbi, Várkert Bazár-béli tárlata. Rögtön vitatkozni támadna kedvem. De ezek nagyon is állatok. Nemcsak a szleng értelmében, hogy „ááállat” jók, de abbéli mániám tekintetében is, hogy az igazi, maguknál többről szóló művek közé tartoznak. Mert – emelem fel virtuális tanári mutatópalcámat – az ábrázolás anatómiai pontossága természetesen az esztétika – érzékelés – aranyfedezete. Ám az igazán

megkapó, az amúgy szuggesztív megjelenítés mögül elsejlő, erővonalakon át lüktető mögöttes tartalom. Az állatok biológiai, fizikai léte apropó ahhoz a sugallathoz, amit a látható rejtekéből hív elő.

Az oroszlán robusztus alkata, aranyló fenségessége jól kifejezi az uralkodói pompát, nem véletlenül a vezető címerállat (a sas mellett) a he-

raldikában, a nyári napforduló vezérlő csillagképének motívuma. Számtalan pozitív ikonográfiai szerepe mellett a harag és a gőg szimbólumaként is ismert, a Bibliában a mohó étvágyú, fenekedő, emberre támadó sátán is oroszlán képében támad. A sumér *Gilgames*, az ószövetségi *Sámson* is megküzd vele, és *Krisztust* is ábrázolták úgy, amint legyőzi a fenevad oroszlánként ábrázolt ördögöt. Csak egy oroszlánszobor, s lám, már be is lépünk mitológikus képzetek közé.

Nagy Ágnes, a mosolygós, kedves, közlékeny alkotó elmondja, hogy útja a szobrászathoz voltaképp törvényszerű volt. Anyai nagyapja hajóépítőként rajzolt, festett, faragott (őriznek is munkáiból), aztán édesapja, aki ugyan mérnök, ám lelkes műgyűjtő, s körötte a családban a sok szép kép, mű, ez mind hatott rá. Mindeme indíttatás ta-

lán el is halványodhatott volna, de egyszer csak „komolyra fordult”.

A lelkesen rajzoló, festő gyerek – milyen jó, hogy volt egy inspiráló, tü-neményes rajztanár! – boldogan készített kisplasztikákat, még a Török Pál utcai „kisképző” előtt kerámiakészítést is tanult. (És ne hagyjuk ki, milyen fontos volt, hogy a Százados úti művésztelepre járt, szobrász szakköri tanára rajzkörébe. A hely szelleme is valószínűleg fontos inspiráció lehetett.)

Ha a rinocérosz szobránál időzünk, érdemes konstatálni, hogy ez az állat az egyik legnagyobb hatású élőlény a művészettörténetben. *Albrecht Dürer* voltaképp sohasem látott életében orrszarvút, csupán egy ismeretlen által készített vázlatra és leírásokra hagyatkozott, mindazonáltal felmérhetetlen intenzitású hatást gyakorolt a későbbi korok művészeire. (Az sem tántortotta el a rajjongókat, hogy utólag kiderült, a rinocérosznak nincsen olyan páncélborítása, amit a művész rajzolt, a nyakánál lévő kis csavart

tudja is, hogy a konkrét fizikai erőki-fejtés, a kétkezi alkotás, az anyag komponálása nagyobb eséllyel ér célba, ha lelkileg is magasabb szellemi világok felé fordul. A teremtő indíttatáshoz a Teremtőhöz fohászkodva. És természetesen nem csupán az eleve vallásos ihletettséggű kompozíciókhoz kérve a spirituális segítséget. (A bárányt liturgiai átszellemültséggel ábrázolja, s lám, egy kicsi templom szakrális miliójében lelt otthonra.)

Az ülő ló egyébként technikailag is a nehezebb munkákhoz tartozik. Gerincének íve, lábainak elrendezése, a lófej tartása, a részletek összehangolása különösen nagy koncentrációt feltételez. S vegyük hozzá, hogy ebben a sajátos, kevésbé szokott pihenő pózban is sugallnia kell a bátor, elegáns, impozáns léptű, nemesen nyargaló, győzelmet és fenségességet hirdető állatnak a hozzá kapcsolódó pazar képzeteket. Mert most itt éppen – jól megérdemelten – pihen, de ő az, akinek galoppjában amúgy önfeledten gyönyörködünk. (Megveszekedett

FOTÓ: ERDÉSZ ÁDÁM/BAPNA

szarvról nem is szólva.) Nagy Ágnes a dűneri küllemű állatot formálta meg, és sajátos narratívájával hitelesen közli, ez a rinocérosz – onnan a távoli Gangesz vidékéről – alapvetően szelíd, szereti és élvezzi az életet, és így reprezentálja a szabadságvágyat. Tiszteletet ébresztő megjelenése, mozdulatlansága monumentalitásával sugallja: nem érdemes provokálni, dühe félelmetes. Jobb a békesség.

Nagy Ágnes minden munkája előtt imádkozik. Hívóként nemcsak vallja,

turfra járók szenvedélyéről most illendően hallgassunk.) De e pompás állat jelszava: méltóság, minden körülmények között. Mert lehet bármilyen közönséges ló, mégis rokona a skandináv *Odin* isten nyolclábú lovának, az Apokalipszis Halál-lovának, a magyar népmesék Fehérlófiájának, hogy csak néhány reprezentatív mitológiai utalást tegyünk.

A hanyatt fekvő unikornis még magasabb fokozat, felületén regényes, egzotikus motívumok, régi metszetek

archaikus jelenetei láthatóak. Ez a képzeleti lény egyébként jól példázza, hogy Nagy Ágnes munkái a valóságos létezés és a szellemi világ mezsgyéjéről adnak hírt. Megragad egy víziót, plasztikusan felmutatja, s a mű szemlélése közben azon kaphatjuk magunkat, hogy a realitások mögé láthatunk, misztikus tartományokba.

Bár a nagyméretű szobrok kivitelezéséhez külső segítségre van szükség, nagyméretű kemencében kiégetni a samott alkotásokat, gyakorlatilag

végig a keze alatt születnek a művek. (A samottból egyébként saját továbbfejlesztésű anyaggal dolgozik.)

Döntései mind munkájában, mind életében határozottak. Gyermeké születése miatt elmaradt az egyetemi művészeti képzése, viszont annál kreatívabban és elszántabban dolgozta ki saját technológiáját, alkotói karakterét. Egy korábbi korszakában sportolói életutat is elképzelt magának, *Béres Alexandránál* fitnesszedzésekkel készült versenyzői pályára, majd számot

vetett vele, hogy mégsem ez az útja. Támogató, szeretetteljes családban él, ez is sokat számít, hogy kapkodás nélkül tudta végül megtalálni saját útját.

A hazai műkereskedelmet még ifjúkora elején megismerte, dolgozott a Kieselbach és a Virág Judit Galériában is, utóbb itt volt első kiállítása, itt vetették meg első munkáit is. Mára már jelentős külföldi sikerekkel büszkélkedhet, komoly esélyei vannak, hogy az Egyesült Államokban menedzselik alkotásait.

„Ezek nem állatok” – hirdette tehát szinte flashmob rövidegű tárlata az egyébként impozáns, az állatszobrok auráját kiteljesítő helyszínen, a Várkert Bazár teraszán. Vigasztalódhatunk, hogy – *Hamvas Bélával* szólva – a remekművekről elég, ha a Jóisten tud. De még reálisabb – és megalapozottabb – az a feltevésünk, hogy Nagy Ágnes szobrászművészete az elkövetkező időkben mind a hazai, mind a külföldi művészeti világban elnyeri megérdemelt kiemelt helyét és értékeléseit. ❁